

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР



САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2024/09/-НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН СҮМБЭР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2023 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он



Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Д.Бямбасүрэн

Утас: 70272287 Цахим хаяг: byambasurend@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ



ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.03.25 № 01/223

танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны Төв аймгийн Сүмбэр сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Сүмбэр сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төв аймгийн Сүмбэр сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдааны 2023 оны 12 дугаар сарын 20-ны 02 дугаар тогтоолоор сумын Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт дэвшүүлсэн 43 зорилт 177 арга хэмжээний хэрэгжилтийн явцыг 91,4%-тай буюу "Үр дүнтэй" гэж дүгнэсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Төв аймгийн Сүмбэр сум тайлант онд орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр ахуй үйлчилгээний өргөтгөл засвар, сумын төвийн тохижилт, явган зам, хүүхдийн гадна талбайн тоглоом тус тус 83,400.0 мянган төгрөгөөр хийж гүйцэтгэсэн байна. Сүмбэр сумын ЗДТГ Сүмбэр суманд байрлах ХААН банкны тооцооны төвд 2023 оны 9 сард данс нээж, дансаар техник түрээсэлсний орлого хийж үлдэгдэлтэй гарсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР



Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		563,460.6	636,415.1
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	145,183.9	112,021.9
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	324,882.8	417,261.2
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	93,393.9	107,132.1
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		860,930.9	905,496.7
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	860,930.9	905,496.7
39200	Биет хөрөнгө		847,573.9	892,139.7
39300	Биет бус хөрөнгө	13	13,357.0	13,357.0
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		1,424,391.5	1,541,911.8
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		8,220.3	10,112.7
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	8,220.3	10,112.7
41300	Өглөг	17а, 17б	8,220.3	10,112.7
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		1,416,171.2	1,531,799.2
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		1,416,171.2	1,531,799.2
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		372,566.7	372,566.7
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		790,998.4	906,683.9
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		252,606.0	252,548.6
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		1,424,391.5	1,541,911.8

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		2,302,827.6	1,676,530.4
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		200,683.0	264,375.5
110	Орлогын албан татвар		142,536.9	198,135.9
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		148,712.8	206,135.9
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-6,176.0	-8,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар		36,742.7	42,350.4
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		21,403.5	23,889.2
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	595,327.4	343,293.7
120	Нийтлэг татварын бус орлого		595,327.4	322,293.7
122	Тусламжийн орлого		0.0	21,000.0
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,506,817.1	1,068,861.2
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	1,937,178.0	1,561,011.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,902,178.0	1,526,955.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,097,227.0	1,515,073.8
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		268,661.3	432,367.8
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		27,766.3	54,164.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		298,281.6	44,542.1
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		168,400.1	300,203.6
2105	Нормативт зардал		86,131.4	86,823.3
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		3,844.8	5,982.4
2107	Томилолт, зочны зардал		3,591.5	3,464.3
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		92,716.2	7,693.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		147,833.7	579,833.1
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		804,951.0	11,881.3
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		35,000.0	34,056.0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		365,649.6	115,519.4
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		2,992,172.4	177.0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		-2,626,522.8	115,342.4

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	4,159,000.3	4,159,000.3
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-116,306.4	-116,306.4
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	4,042,693.9	4,042,693.9
9	Тайлант үеийн үр дүн	-2,626,522.8	-2,626,522.8
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,416,171.2	1,416,171.2
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,416,171.2	1,416,171.2
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	343.1	343.1
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,416,514.2	1,416,514.2
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-57.4	-57.4
19	Тайлант үеийн үр дүн	115,342.4	115,342.4
20	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,531,799.2	1,531,799.2

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,902,678.6	1,498,530.3
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	200,683.0	264,375.5
110	Орлогын албан татвар	142,536.9	198,135.9
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	148,712.8	206,135.9
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-6,176.0	-8,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	36,742.7	42,350.4
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	21,403.5	23,889.2
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	6,530.6	5,974.7
1181	Газрын төлбөр	13,768.0	17,334.1
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1,104.9	580.3
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	195,178.4	165,293.5
120	Нийтлэг татварын бус орлого	195,178.4	144,293.5
122	Тусламжийн орлого	0.0	21,000.0
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,506,817.1	1,068,861.2
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,669,038.6	1,107,716.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,669,038.6	1,107,716.0
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	863,878.7	1,095,834.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	259,902.6	433,198.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	32,530.0	54,252.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	298,612.4	44,012.1
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	108,463.4	122,158.2
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,200.0	2,372.4
2107	Томилолт, зочны зардал	3,647.5	3,764.3
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	39,699.2	3,307.9
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	115,823.6	432,768.4
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	805,159.9	11,881.3
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	233,640.0	390,814.3
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	188,918.3	399,622.4
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	188,918.3	399,622.4
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	188,918.3	399,622.4
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-188,918.3	-399,622.4
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-45,100.0	-24,353.9
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	45,100.0	24,353.9
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-378.3	-33,162.0
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	145,562.2	145,183.9
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	145,183.9	112,021.9

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/			
Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,478,001.9	1,300,454.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	942,763.5	928,365.7
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	928,882.2	916,484.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	390,146.4	390,935.6
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	49,394.5	49,107.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	400,198.7	387,671.9
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	29,567.9	29,567.9
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	20,572.4	20,572.4
2107	Томилолт, зочны зардал	4,137.3	3,764.3
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,115.0	2,115.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,750.0	32,750.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	13,881.3	11,881.3
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	13,881.3	11,881.3
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	435,238.4	347,734.4
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	100,000.0	24,353.9
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,478,001.9	1,286,258.8
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	196,031.8	191,124.4
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	969,763.5	1,049,997.2
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	243,989.4	24,137.2
36	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	68,217.2	21,000.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл□	-	31,373.9
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл□	0	17,178.7
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	52	52
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2	2
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	25	25
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	25	25

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/			
Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	57,376.3	156,993.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	57,376.3	106,993.5
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	42,769.7	83,016.6
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	41,948.8
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	5,145.6
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	315.9	75.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	300.0	535.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	42,153.8	35,312.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	14,606.6	23,976.9
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	-	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	5,100.0	-
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	9,506.6	23,976.9
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	50,000.0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	50,000.0
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	57,167.4	156,993.5
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	57,167.4	156,993.5
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	(208.9)	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	208.9	-

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 144,619.9 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 2,342.1 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 142,277.8 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

1. Сүмбэр сумын ЗДТГ санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр Сүмбэр суманд байрлах ХААН банкны тооцооны төвд 2023 оны 9 сард 5744120463 тоот данс нээж, дансаар техник түрээсэлсний орлого 6 иргэнээс 3,248.8 мянган төгрөг төвлөрүүлж, шатахуунд 716.3 мянган төгрөг, тракторын сэлбэгт 190.0 мянган төгрөг нийт 906.8 мянган зарцуулж 2,342.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, Сангийн сайд, Монгол банкны Ерөнхийлөгчийн 2022 оны 6 дугаар сарын 7-ны өдрийн А122/А-172 дугаар хамтарсан тушаалаар баталсан “Засгийн газар болон төсвийн байгууллагын дансыг нээх, хаах, тайлагнах журам”-ын 2.2-т “Төсвийн байгууллага энэ журмын 2.1.1-2.1.5 дах хэсэгт заасан дансыг нээлгэхдээ санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хавсралтаар баталсан Маягт-1-ийн дагуу данс нээлгэх хүсэлтээ албан бичгээр болон цахимаар дараах мэдээллийг тусгаж ирүүлнэ”, 3.6-д Төсвийн байгууллага банк дах дансыг зориулалт бусаар ашиглахыг хориглоно” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

3.2 Зөвлөмж

1. Орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

1. Тус байгууллага тайлант онд улсад төвлөрүүлэх орлогыг 8,895.9 мянган төгрөгөөр, орон нутагт төвлөрүүлэх орлогыг 14,421.9 мянган төгрөгөөр нийт 23,317.8 мянган төгрөгөөр тасалсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1-д “хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Улс, орон нутгийн 2 шатны орлогын төлөвлөгөөг нэр төрлөөр нь жигд ханган биелүүлэх.

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

1. Төсвийн төлөвлөлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

2. Төв аймгийн Сүмбэр сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдааны 2023 оны 8 дугаар сарын 21-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор сумын төсвийн жилд зарцуулах зардлын хэмжээг 1,470,002.0 мянган төгрөгөөр тодотгон баталсан дүн аймгийн Санхүү төрийн сангийн хэлтсээс ирүүлсэн болон Сангийн яамны е тайлангийн төлөвлөгөөнөөс 8,000.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байна. Энэ нь аймгийн Санхүү төрийн сангийн хэлтсээс Сангийн яаманд төлөвлөгөөг хүргүүлэхдээ 8,000.0 мянган төгрөгөөр алдаатай тусгасан байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 7 дугаар зүйлийн 7.5-д “Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажлыг тухайн жилийн төсвийг эрх бүхий байгууллагаас баталсан өдрөөс эхлэн зохион байгуулж болно”, Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5-д “Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн төсвийн орлогын нэр төрөл, зарлагын ангилал, санхүүжилтийн зориулалт болон төсөв зохиох, батлах, гүйцэтгэлийг зохион байгуулах, тайлагнах, хяналт тавих үйл ажиллагааг энэ хуульд заасан зарчимд нийцүүлэн Төсвийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжоор зохицуулна” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: ИТХ-аар баталсан төсвийн төлөвлөгөөний дүн сангийн яамны е тайлангийн төлөвлөгөөнөөс зөрүүгүй байх.

2. Биет бус хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

2. Газрын мэдээллийн санд бүртгэлтэй сумын Засаг даргын захирамжаар олгогдсон газрыг тулган шалгахад 110,960.0 мянган төгрөгийн 12 газар данс бүртгэлд тусгагдаагүй байна. Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 2 дугаар зүйлийн 2.5.1-д “Биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй “газар эзэмших эрх”-ийн асуудлыг шийдвэрлүүлэхэд газар эзэмших/ ашиглах эрхийн гэрчилгээ, кадастрын зураг, тухайн газар дээр барилга, байгууламжийн жагсаалт, газар шилжүүлэх болсон үндэслэл, шалтгааны тайлбар;” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Засаг даргын Тамгын газрын данс бүртгэлд тусгуулах.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/ мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ТТЗ										
ТШЗ	2	740,359.2	1	2,000.0	2	738,359.2	2	740,359.2		
Дүн	2	740,359.2	1	2,000.0	2	738,359.2	2	740,359.2		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ТТЗ	4	144,619.9	1	2,342.1			3	142,277.8
ТШЗ	6	286,911.5	4	13,172.9			2	273,738.6
Дүн	10	431,531.4	5	15,515.0			5	416,016.4

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
ТТЗ								
ТШЗ	1	30,945.5					1	30,945.5
Дүн	1	30,945.5					1	30,945.5
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	1	30,945.5					1	30,945.5

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	5	1	4		1			
	НИЙТ	5	1	4		1			

Монгол улс, Төв аймаг, Зуунмод сум
6 дугаар баг, Төрийн захиргааны 2 байр
Утас: +976 70272582, +976 70273204
И –мэйл: tuv@audit.gov.mn, Вебсайт: www.audit.mn